

SPOSÓB POBIERANIA PRÓBEK ŚCIEKÓW I WODY POWIERZCHNIOWEJ **Instrukcja dla Klienta**

Sposób pobierania próbek, zapewnienie odpowiedniej czystości pojemników, wybór punktu pobierania, objętość pobranej próbki, czas i warunki transportowania mają istotny wpływ na uzyskane wyniki badań.

1. Ogólne zasady pobierania ścieków

- Kontakt klienta z laboratorium w celu ustalenia objętości próbki potrzebnej do zbadania zleczanych oznaczeń.
- W razie potrzeby Klient może pobrać naczynia do pobierania próbki z laboratorium.
- Klient może używać własnych pojemników, które muszą być czyste np. butelki z tworzywa sztucznego po wodzie mineralnej niegazowanej, butelki szklane. W tym przypadku laboratorium nie ponosi odpowiedzialności za czystość pojemników.
- Sprzęt do pobierania próbek składa się m.in. wiadra, czerpaka, butelki z szeroką szyjką umocowaną na uchwycie odpowiedniej długości. Sprzęt powinien być czysty, wykonany z obojętnego materiału, który nie wpływa na wyniki analiz.
- Próbkę należy pobierać, w miarę możliwości w miejscach, w których ścieki mają duży burzliwy przepływ, zapewniający dobre ich wymieszanie. Należy unikać pobierania próbek z warstwy powierzchniowej oraz z dna.
- Możliwe rodzaje pobieranych próbek:
 - ✓ próbka jednorazowa - próbka pobrana losowo (w odniesieniu do czasu i/lub lokalizacji), którą można uzyskać w następujący sposób:
 - próbka jednorazowa bezpośrednia – cała objętość próbki pobierana w tym samym czasie bezpośrednio do butelek/pojemników;
 - próbka jednorazowa pośrednia – jeśli bezpośrednio pobieranie próbek nie jest możliwe, pobrana do naczynia/wiadra zbiorczego a następnie przelana do odpowiednich butelek/pojemników;
 - ✓ próbka złożona - dwie lub więcej próbek zmieszanych w znanych proporcjach, zebrane do naczynia/wiadra zbiorczego. Proporcja mieszania oparta jest zwykle na pomiarach czasu lub przepływu.

Rodzaje próbek złożonych:

 - stała objętość zmienny czas - pobieranie próbek proporcjonalnie do przepływu, polegające na pobieraniu równych objętości próbki przy częstotliwościach proporcjonalnych do przepływu,
 - stały czas zmienna objętość - pobieranie próbek proporcjonalne do przepływu oparte na pobieraniu próbek w stałych odstępach czasu, ale gdzie objętość próbki jest zróżnicowana proporcjonalnie do przepływu
 - stały czas stała objętość – zbieranie równych objętości próbek lub podróbek w równych odstępach czasu.
- Przed pobraniem zarówno czerpak, jak i pojemniki (butelki) powinny być wcześniej przepłukane pobieranymi ściekami. Wyjątkiem jest pobór próbki ścieków na analizę tłuszczu, gdzie nie przepłukujemy uprzednio czerpaka i butelki.
- Próbkę należy pobierać/przebrać do czystych pojemników, ze szkła lub polietylenu, w ilości zależnej od ilości i rodzaju wykonywanych badań. Zazwyczaj do analizy na zawartość substancji

biogennych (azot ogólny, fosfor ogólny), ChZT, BZT₅ i zawiesin wystarcza około 3 litrów ścieków oczyszczonych i około 2 litrów ścieków nieoczyszczonych.

- Pojemniki z próbką zamknąć czystym korkiem, tak aby nie pozostały nad próbką pęcherzyki powietrza. Przy pobieraniu próbki do oznaczenia zawiesin należy unikać całkowitego napełnienia pojemnika, tak aby możliwe było dobre wymieszanie próbki.
- Pojemniki z pobranymi próbkami należy opisać podając następujące informacje: rodzaj próbki, miejsce pobrania, data i godzina pobrania.
- W celu zminimalizowania możliwości zmian w próbkach zaleca się przekazać ścieki do laboratorium w możliwie jak najkrótszym czasie od chwili pobrania.
- Próbki w trakcie transportu należy zabezpieczyć przed niekontrolowanym przemieszczaniem się, rozszczelnieniem, zanieczyszczeniem oraz zapewnić odpowiednie warunki transportu (niższa temperatura, brak dostępu światła). Należy zadbać o to by w trakcie transportu nie uległy zniszczeniu oznaczenia próbek umieszczone na pojemnikach.

2. Ogólne zasady pobierania wód powierzchniowych:

- Stosować ogólne zasady pobierania wg pkt 1.
- Tam gdzie to możliwe, próbkę wody należy pobrać na poziomie około 30 cm pod powierzchnią, lub inaczej, ale w połowie wysokości między dnem i powierzchnią. W miarę możliwości należy unikać poborów przypowierzchniowych, przydennych, w obszarze brzegowym, obszarach stagnacji. Należy zadbać, aby nie zaburzyć osadów dennych.
- Próbki wody należy pobierać bezpośrednio z nurtu rzeki przy pomocy wiaderka zanurzając je w badanej rzece lub strumieniu. Następnie zawartość przelać do odpowiednich pojemników na próbki. Pojemniki na próbki można także zanurzać wprost w rzece lub w strumieniu.
- W szczególnych przypadkach sposób pobrania uzgodnić z Laboratorium.

Laboratorium nie ponosi odpowiedzialności za pobranie, transport, realizację metody pobrania i czystość pojemników; informacja ta podawana jest w zleceniu oraz w sprawozdaniu z badań.

W przypadku, gdy próbkę pobiera Klient, wyniki badań mogą nie być użyteczne do zamierzonego zastosowania w obszarze regulowanym prawnie